

Het PMI tijdens de rechtszaak Den Bosch

Deemzetnl

1 december 2022

Tijdens de rechtszaak tegen Louwes op 8 december 2003 viel het volgende te beluisteren uit de mond van Dr. R Visser, patholoog-anatoom bij het NFI, althans volgens het rechtbankverslag:

"De raadsman [Prof. mr. G.J.J.A. Knoops - deemzetnl] stelt mij de vraag of een geringe lijkstijfheid van de spieren, zoals ik in het onderhavige geval heb geconstateerd, past bij een postmortaal interval van 39,5 uur, zoals in casu is aangenomen.

Bij een zodanig interval kan de lijkstijfheid al grotendeels verdwenen zijn. Die neemt op een gegeven moment af. Het slachtoffer was in ieder geval al langer dood. Een beginnende lijkstijfheid acht ik onmogelijk. Bij een afnemende lijkstijfheid denk ik aan een periode van twee of drie dagen. Hierbij is echter ook een aantal omgevingsvariabelen van belang. Lijkstijfheid begint doorgaans ongeveer een half uur na de dood, bouwt op en neemt dan weer af. Het tempo is onder meer afhankelijk van de omgevingstemperatuur."

Nu komt het mij voor, dat in de verslaggeving van dit soort beraadslagingen de verslaggever zich nog al eens wat vrijheid veroorlooft e.e.a. netjes onder woorden te brengen. Zo zou uit deze tekst blijken, dat de mr. Knoops de sectiearts Dr. Visser heeft gesuggereerd, dat de geconstateerde rigor mortis zou zijn vastgesteld zo'n 40 uur na het overlijden van mevrouw Wittenberg in het scenario, dat door het OM werd gehanteerd. De veronderstelde nauwkeurigheid van het gegeven doet ook al vreemd aan.

De sectie begon zondag om 13:45 uur. Rekenen we 39,5 uur terug, dan zitten we met een overlijden op vrijdagavond rond 22:00 uur.

De bewering van het OM betrof echter 24 uur eerder, op donderdagavond. Het PMI (post mortem interval) was dan tijdens de sectie al 64 uur.

Dat maakt nogal wat uit. Volgens het OM lag het slachtoffer eerste ruim 40 uur in de woonkamer, alvorens haar stoffelijk overschot naar het mortuarium werd gevoerd en daar enige tijd langzaam afkoelde. Doorgaans heeft een koeling na zo lange tijd geen effect meer.

Nogal wat forensische verschijnselen zijn na 30 uur definitief, sommige na 48 uur zoals de verkleuring van de buikwand. Vanwege het gegeven, dat het slachtoffer in de koeling heeft gelegen kan Dr. Visser in twijfel hebben verkeerd - op basis van die genoemde 39,5 uur - of die forensische indicatoren (ook de livor mortis en de toestand van de ogen bijvoorbeeld) doorslaggevend waren. Wellicht zou Dr. Visser geconfronteerd met het gegeven dat het PMI op het moment van de sectie in het scenario van het OM al 64 uur bedroeg en de 'ongekoelde periode' daarbinnen al bijna twee etmalen, een ander standpunt hebben ingenomen. Temeer omdat de lijkstijfheid in het kaakgewricht nog maximaal was, een gegeven dat merkwaardigerwijs hier niet in stelling werd gebracht, gelezen het rechtbankverslag.

Kortom, alle redenen om het standpunt van Dr. Visser hieromtrent als slecht gefundeerd te beschouwen, subsidiair de hierboven geciteerde tekst zo dubbelzinnig, dat de rechter hier niets mee kon. Een rechter, die toen niet wist, dat de schouwarts op de plaats delict was weggestuurd als een kleine jongen.

Wat Dr. Visser zich ook niet gerealiseerd zal hebben - we lezen er nergens wat over - dat de lijkstijfheid voor het vervoer naar het mortuarium en wellicht ook daarna tijdens het vervoer naar het NFI zal zijn afgenomen; armen en benen van het slachtoffer lagen op de plaats delict namelijk niet recht en lagen dat wel op de sectietafel. Er zijn daarnaast ook nog aanwijzingen, dat er flink 'gesold' werd met het stoffelijk overschot in het mortuarium, gezien de vele extra vlekken, die toen ontstonden. Het verbreken van een lijkstijfheid binnen 20 uur leidt daarna in enigerlei mate tot herstel van het verschijnsel. Na die 20 uur echter totaal niet meer. De grens van 20 uur is op basis van wetenschappelijk onderzoek behoorlijk scherp getrokken. Het scenario van het OM voldoet hier niet.

Hoe zou het Hof hierop gereageerd hebben? Welnu: er werd een nadere rapportage van Dr. Visser gevraagd, maar die werd -voor zover valt na te gaan - wel gestuurd maar niet besproken. Een correctie van 40 naar 64 uur zou toch wel het vermelden waard zijn?

